

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2012.6.6.
COM(2012) 271 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK
ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK**

Megújuló energia: az európai energiapiac egyik meghatározó tényezője

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SWD(2012) 149 final}

{SWD(2012) 163 final}

{SWD(2012) 164 final}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK

Megújuló energia: az európai energiapiac egyik meghatározó tényezője

(EGT-vonatkozású szöveg)

1. BEVEZETÉS

A megújuló forrásokból előállított energia révén diverzifikálni tudjuk energiaellátásunkat. Az energiaportfólió bővülésével pedig nem csak az ellátás biztonsága, hanem Európa versenyképessége is nő azáltal, hogy új ágazatok, munkahelyek jönnek létre, lendületet kap a gazdasági növekedés, exportlehetőségek születnek, egyúttal csökken az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása. Ha a megújuló energiaforrások részaránya 2030-ig erőteljesen megnő, azzal több mint 3 millió új munkahely jön létre¹ – részben kis- és középvállalkozásokon belül. Figyelembe véve, hogy a „tisztá technológiákat” alkalmazó ágazatok világszerte egyre jelentősebb szerephez jutnak, ha Európának sikerül megőriznie elsőségét a megújuló energiaforrások terén, azzal a világpiacon is növeli versenyképességét. 2007-ben az Európai Unió azt az ambiciózus célt tűzte ki maga elé, hogy 2020-ig 20%-ra növeli a megújuló forrásokból előállított energia részarányát a teljes energiaellátásban, illetve azon belül 10%-ra a közlekedéssel összefüggő energiaellátásban, e cél megvalósítását pedig egy sor szakpolitikai eszközzel támogatja². A megújuló energiaforrásokra vonatkozó célkitűzés az Európa 2020 stratégia egyik kiemelt eleme. 2012 elején működésbe léptek ezek a szakpolitikai eszközök, és az EU jelenleg jó úton halad a célkitűzések teljesítése felé³ (lásd a bizottsági szolgálati dokumentum 1. fejezetét).

A gazdasági válság azonban a befektetőket elővigyázatosabbá tette az energiaágazattal szemben. Európa liberalizált energiapiacain a megújuló forrásokból előállított energia részarányának növekedése magánberuházások függvénye, amelyeknek pedig kiszámítható energiapolitika az előfeltétele. Szintén forrásigényesek a kapcsolódó infrastrukturális, gyártási és logisztikai beruházások – a tengeri szélenergia-termelő létesítmények felépítéséhez szükséges kísérleti berendezések, kábelezés, gyártóüzemek és hajók biztosítása. A megújuló

¹ Lásd a Foglalkoztatási Főigazgatóság közleményét (COM(2012) 173, 8. o.) kísérő, „A zöld gazdaság növekedésében rejlő foglalkoztatási lehetőségek kiaknázása” című bizottsági szolgálati munkadokumentumot, valamint Ragwitz et al (2009), EmployRES, Fraunhofer ISI Germany et al. http://ec.europa.eu/energy/renewables/studies/doc/renewables/2009_employ_res_report.pdf. A megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos ambiciózusabb szakpolitikai célkitűzések beruházásokat generálnak, s így munkahelyeket teremtenek a tudásintenzív termelőtechnológiákban. A megújuló energiaforrások erőteljes alkalmazását célzó szakpolitikában abszolút értéküket tekintve a tőkeintenzív technológiák, köztük a fotovoltaikus energia, a szárazföldi és tengeri szélenergia, a termikus napenergia és a hőszivattyúk által termelt energia előállításának technológiai dominálnak. E technológiák legtöbbje esetében a megvalósítás leginkább munkaerő-igényes szakasza a kivitelezés.

² Köztük igazgatási reformokkal, hálózati szabályokkal és a megújuló energiaforrásokra vonatkozó, 10-éves nemzeti cselekvési tervekkel.

³ 2009-ben és 2010-ben jelentősen nőtt a megújuló forrásokból előállított energia használata. Az EU így tulajdonképpen már 2010-ben teljesítette a 2011–2012-re kitűzött első időközi célkitűzését.

energiaforrásokról szóló irányelvben⁴ foglaltak maradéktalan végrehajtásával és betartásával párhuzamosan átláthatóságra van szükség a hosszabb távlatokra tervező szakpolitikában ahhoz, hogy a kívánt beruházások meg is valósuljanak.

A 2050-ig szóló energiaügyi ütemterv⁵ az egységes energiapiacra⁶, valamint az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaság 2050-ig történő megvalósításának ütemtervében⁷ vázolt éghajlatpolitikai célkitűzéseknek és az energiainfrastruktúra-csomagnak a végrehajtására épít. A választott forgatókönyvtől függetlenül az energiaellátás legnagyobb hányada 2050-ben megújuló energiaforrásokból származik majd. A megújuló energiaforrások részarányának erőteljes növelése az az opció, amellyel nem veszíthetünk semmit (az ún. „no regrets” forgatókönyv). A 2020-ig erőteljes növekedést előíró szabályozási keret ellenére az energiaügyi ütemterv azonban azzal számol, hogy további beavatkozás hiányában 2020 után megáll a megújuló forrásokból előállított energia részarányának növekedése, mivel a fosszilis tüzelőanyagokhoz képest előállításuk jóval költségesebb és körülményesebb. Ha már a kezdetekkor egyértelműen kirajzolódik a 2020 utáni rendszer, az ténylegesen az ágazatbeli és infrastrukturális befektetők javára válik, azzal közvetlenül nyernek a megújulóenergia-ágazatbeli befektetők.

A megújuló energiaforrásokról szóló irányelv jelenlegi formájában a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatban 2020-ra kitűzött célok teljesítését hivatott biztosítani. A 2020 utáni időszakra szóló ütemterv kiadását 2018-ra irányozza elő. Az érdekelt felek azonban már jelezték, hogy pontos képet szeretnének kapni a szakpolitika 2020 utáni alakulásáról. A Bizottság ezért fontosnak érzi, hogy már most felkészüljünk a 2020 utáni időszakra. **E közlemény azt ismerteti, hogyan megy végbe a megújuló forrásokból előállított energia egységes piaci integrációja.** Némi útmutatással szolgál a 2020-ig szóló, jelenlegi szabályozási kerethez, és a folyamatosság és stabilitás jegyében körvonalazza a 2020 utáni időszak szakpolitikai opcióit annak érdekében, hogy a megújulóenergia-termelés Európában 2030-ig és azután is tovább növekedjen. **A közleményt bizottsági szolgálati munkadokumentum és hatásvizsgálat kíséri.**

2. A MEGÚJULÓ FORRÁSOKBÓL ELŐÁLLÍTOTT ENERGIA BELSŐ PIACI INTEGRÁCIÓJA

A megújuló energiaforrásokról szóló irányelv⁸ kötelező nemzeti célértékeket határozott meg a 20%-os uniós célkitűzés teljesítéséhez. A tagállamok a célértékek eléréséhez támogatási rendszereket működtethetnek és együttműködési intézkedéseket alkalmazhatnak (az irányelv 3., 6–9. cikke). A megújuló energiaforrásokra vonatkozó nemzeti cselekvési terveknek, a tagállamok által felállított támogatási rendszereknek, valamint a K&F tevékenységekbe való folyamatos befektetéseknek köszönhetően Európa megújulóenergia-ágazata sokkal nagyobb ütemben fejlődött, mint amelyre az irányelv kidolgozásakor számítani lehetett. A megújulóenergia-termelők egyre inkább az energiapiac meghatározó szereplőivé válnak.

A piac és a költségek alakulása

⁴ A 2009/28/EK irányelv.

⁵ COM(2011) 885/2.

⁶ A Bizottság még ez évben közleményt ad ki az egységes energiapiac megvalósítása terén elért eredményekről.

⁷ COM(2011) 112.

⁸ A 2009/28/EK irányelv.

A megújuló energiaforrások piacának erőteljes növekedése jelentős technológiai „érést” sejtet. A 2010-ig tartó öt éves időszakban a fotovoltaikus rendszerek költsége 48%-kal, a modulkölségek pedig 41%-kal csökkentek. Az ágazat szerint a jelenlegi nemzeti támogatási rendszereknek, a reformoknak és a piaci korlátok felszámolásának a hatására megindult növekedés alapján a költségek további csökkenése várható. A szárazföldi szélenergiával kapcsolatos beruházások költségei 2008 és 2012 között 10%-kal csökkentek. 2020-ra számos piacon várhatóan versenyképes alternatívává válik a fotovoltaikus rendszerek és a szárazföldi szélenergiák által termelt energia. A versenyképességhez azonban olyan politikai elkötelezettség szükséges, amely szabályozási keretet teremt az ágazati politikának, a technológiai fejlődésnek és a piaci torzulások felszámolásának a támogatásához. Más technológiák ettől eltérő fejlődési pályát járnak be, de tőkeköltségeik a várakozások szerint általánosságban szintén csökkenni fognak.

Fontos, hogy továbbra is minden lehetséges eszközzel leszorítsuk a költségeket, ezzel biztosítva, hogy a megújulóenergia-technológiák versenyképessé, és végső soron a piac által vezéreltté váljanak. Felül kell vizsgálni a megújuló energiaforrásokra irányuló beruházásokat akadályozó politikai intézkedéseket, különös figyelmet fordítva például a fosszilis üzemanyagokat érintő támogatások fokozatos megszüntetésére. Mivel az éghajlatpolitika és a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos politika egymást kölcsönösen kiegészítik, jól működő szén-dioxid-piacra és megfelelően kialakított energiaadókra van szükség ahhoz, hogy a beruházók egyértelmű és erőteljes ösztönzést kapjanak az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba történő beruházásokhoz és fejlesztésekhez. A megújuló forrásokból előállított energiát ugyanakkor csökkenő mértékű támogatással vagy támogatás nélkül, fokozatosan integrálni kell az energiapiacba, hogy idővel a hagyományos villamosenergia-termelőkhöz mérhetően, ugyanolyan versenyképes villamosenergia-árakon tudjanak hozzájárulni az energiahálózat stabilitásához és az ellátásbiztonsághoz. Hosszabb távon egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítani.

A támogatási rendszerek javítása

A megújuló energia költségét nem kizárólag a szél-, a nap-, a biomassza- vagy a vízerőforrások határozzák meg, mivel a projekteknek adminisztratív költségei⁹ és tőkeköltségei is vannak. A bonyolult engedélyezési eljárások, az egyablakos ügyintézés hiánya, a regisztrációs eljárások bevezetése, a sokszor hónapokig vagy évekig is elhúzódó tervezési folyamatok, valamint a támogatási rendszerek visszamenőleges megváltozásától való félelem mind-mind növeli a projektek kockázatát (lásd a bizottsági szolgálati dokumentum 2. fejezetét). Az említett jelentős kockázatok, különösen a feszült tőkepiacokkal jellemezhető országokban rendkívül magas tőkeköltségeket eredményeznek, megnövelve a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos projektek költségeit és aláásva azok versenyképességét. Ha tehát egyszerű az adminisztráció, stabil és megbízható a támogatási rendszer, és könnyebben (például állami támogatási programok révén) hozzáférhető a tőke, az a megújuló forrásokból előállított energia versenyképességének irányába hat. Ebben az összefüggésben kulcsszerepe lehet az Európai Beruházási Banknak és a nemzeti közintézményeknek. A megújulóenergia-technológiák legtöbbje ma valamilyen nemzeti

⁹ Lásd: Ecorys, 2008, Assessment of non-cost barriers to renewable energy, TREN/D1/48 – 2008. jelentés.

támogatási rendszer¹⁰ előnyeit élvezzi, ám ez az energiapiacnak csak egy kis hányadát érinti: a megújuló forrásokból előállított 19%-nyi villamos energia kevesebb mint egyharmada védett a piaci áraktól. A közlekedés ágazatában a megújuló energiaforrásokból származó alternatív tüzelőanyagok összesen elszámoltatható a 10%-os célérték teljesítésének részeként, a fejlődésnek mégis gátat szabnak az érintett közlekedési rendszerek magas árai és az elégtelen tüzelőanyag-infrastruktúra¹¹. Gyakran előírás a bioüzemanyagok keverése, a közlekedés céljára szolgáló tüzelőanyagoknak pedig 4%-át alkotják bioüzemanyagok. A költségeket a tüzelőanyag-ellátók elviekben ráterhelik a fogyasztókra. A hűtés és a fűtés ágazatában (ahol az energia mintegy 13%-a származik megújuló forrásokból) bizonyos érett piacok és kiforrott technológiák (például a naphőenergia-technológia) támogatása megszűnt.

A jól működő szén-dioxid-piaccaal rendelkező, versenyképes piacokon jelenlevő, kiforrott technológiák végül már nem igényelnek támogatást. A támogatási rendszereket minden tagállam menet közben korrigálja (15 tagállam ma már olyan támogatási rendszereket kínál, amelyek piaczgazdasági viszonyoknak teszik ki a termelőket – lásd a bizottsági szolgálati munkadokumentum 2. fejezetét). A támogatási rendszereket tehát meg kell újítani ahhoz, hogy mindvégig költséghatékonyak maradjanak. A technológiák versenyképességét növeli, ha sikerül minél gyorsabban olyan rendszerekre váltani, amelyek nem kímélik meg a termelőket a piaci árak kockázatától. Az újabb, kevésbé kiforrott technológiák viszont gyakran továbbra is K&F jellegű, anyagi vagy adminisztratív támogatásra szorulnak. Ezért minden bizonnyal 2020 után sem tekinthetünk el bizonyos költséghatékony és kellőképpen célzott támogatási rendszerek alkalmazásától. Jó példa az ilyen támogatási rendszerekre a „NER 300”, amely az EU kibocsátáskereskedelmi rendszeréből származó aukciós bevételből a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos innovatív technológiák demonstrációs projektjeinek beindítását és mielőbbi széles körű alkalmazását hivatott finanszírozni.

A közelmúltban néhány esetben az indította el a támogatási rendszerek korrekcióját, hogy váratlanul nagy ütemben, gyorsan növekedtek a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos költségek, ami rövid távon nem tartható fenn. Néhány tagállamban a támogatási rendszerek nem átlátható módon, illetve hirtelen, sőt időnként visszamenőleges hatállyal változtak, vagy a változások moratórium bevezetését eredményezték. Mivel az új technológiák és beruházások még függenek a támogatástól, az ilyen gyakorlat aláássa a befektetői bizalmat az ágazatban. Ráadásul a különböző ösztönzőkön alapuló, egymástól eltérő nemzeti támogatási rendszerek akadályozhatják a piacra lépést, és meggátolhatják a piaci szereplőket az országhatár-független üzleti modellek alkalmazásában, ezzel minden bizonnyal hátráltatva az üzleti fejlődést. Az egységes piac gyengítésének e kockázatát pedig el kell kerülni, emellett további lépéseket szükséges tenni a tagállamok közötti egységes szemlélet biztosítása érdekében, hogy megszűnjenek a torzulások és a megújuló energiaforrások költséghatékonyan fejlődhessenek. **Ösztönzésül a Bizottság azt tervezi, hogy az e téren szerzett tapasztalatok, valamint a bevált gyakorlati megoldások alapján, illetve igény szerint iránymutatást ad a támogatási rendszerek reformjával kapcsolatban, hozzájárulva ezzel a nemzeti szemléletmódok nagyobb fokú közelítéséhez és a belső piac felszabdálását elkerülendő.** Az iránymutatás elvi hátterét a közleményt kísérő bizottsági szolgálati dokumentum 3. és 4. fejezete körvonalazza. A támogatási rendszerek vonatkozásában olyan elveket szükséges

¹⁰ Kivétel, legalábbis részben a vízenergia, egyes geotermikus energia- és biomasszaforrások, valamint egyes piacokon a hőszivattyúk és napkollektorok által termelt hő.

¹¹ „Útiterv az egységes európai közlekedési térség megvalósításához – Úton egy versenyképes és erőforrás-hatékony közlekedési rendszer felé” című fehér könyv COM(2011) 144 végleges.

lefedtetni, amelyek minimálisra csökkentik a piaci torzulásokat, elejét veszik a túlkompenzálásnak és egységes alkalmazást biztosítanak az összes tagállamban. Alapjuk az átláthatóság, a kiszámíthatóság és az innováció ösztönzésének szükségessége lesz¹².

Az együttműködés és a kereskedelem ösztönzése

A múltban a tagállamok *saját* megújuló energiaforrásaikat fejlesztették, amelyek révén saját kibocsátásaikat és fossziliztüzelőanyag-importjukat csökkentették és saját területükön teremtettek új munkahelyeket. Az európai energiapiac létrejötte és a költségcsökkentés iránti folyamatos igény azonban várhatóan azt eredményezi majd, hogy a megújuló forrásokból származó energia összes válfajában élénkíteni fog a kereskedelem. Ennek előmozdításához a megújuló energiaforrásokról szóló irányelv olyan együttműködési mechanizmusokat hozott létre, amelyek révén lehetővé válik, hogy egy adott tagállamban előállított megújulóenergia-mennyiséget egy másik tagállam könyvelhessen el célértékei teljesítésének részeként (lásd a bizottsági szolgálati munkadokumentum 4. fejezetét). A mindkét fél számára jelentkező potenciális gazdasági előnyök ellenére széles körben még nem éltek ezzel a lehetőséggel¹³. Mindössze két tagállam¹⁴ jelezte, hogy együttműködési mechanizmusokat venne igénybe saját 2020-as célértékének teljesítéséhez. A „kínálati oldalon” tíz tagállam¹⁵ várhatóan más tagállamoknak felajánlható „többlettel” fog majd rendelkezni. A helyzet 2020-ig még változhat, a Bizottság mindenestre szoroson nyomon fogja követni alakulását.

Az együttműködési mechanizmusokból számos, még fejlesztés alatt álló projekt profitálhatna, köztük a görög kormány napenergiaparkok fejlesztésére irányuló Helios-programja, az északi-tengeri közös projektek vagy támogatási rendszerek, valamint a dél-mediterrán térségnek, illetve még nagyobb körben az európai szomszédságpolitikában részt vevő országoknak a hasonló kezdeményezései. Harmadik országokkal¹⁶ is történnek egyeztetések e téren. A napenergia belföldi fogyasztásra és exportra történő előállítására terén megvalósuló együttműködés kulcsfontosságú eleme lehet azoknak az általános törekvéseknek, melyek életképes és számottevő növekedést felmutató megújulóenergia-ágazat kiépülését célozzák, és hozzájárulhat ahhoz, hogy az ágazat a legjobb képességei szerint elő tudja segíteni a gazdasági növekedést és a munkahelyteremtést. A szomszédos országokban és országokkal közösen folyó megújulóenergia-termelés fejlesztésének további ösztönzéséhez a Bizottság a következő lépésekkel járul hozzá:

a) előmozdítja a nemzetközi együttműködést a megújuló forrásokra épülő energiatermelés fejlesztése terén egyrészt az együttműködési mechanizmusok teljes körű alkalmazásának lehetővé tételével, mely révén a Földközi-tenger déli országaiban megindulhat a megújuló energiaforrások fejlesztése, másrészt az éghajlatváltozással kapcsolatos EU–dél-mediterrán párbeszéd kontextusában kétoldalú/többoldalú megállapodások megkötéséhez szükséges

¹² A COM(2011) 31 és a SEC(2001) 131 dokumentumokban foglalt javaslatok részletesebb tárgyalása.

¹³ A Bizottság számításai szerint a megújuló kereskedelmének optimalizálásával évi 8 milliárd EUR-t lehetne megtakarítani (SEC(2008) 85 II. kötet).

¹⁴ Luxembourg és Olaszország, bár ez utóbbi nemrégiben jelezte, hogy végül mégsem lesz szüksége a mechanizmusok használatára.

¹⁵ BG, ET, DE, EL, LT, PT, PL, SK, ES, SV.

¹⁶ Norvégia és Izland az európai piacon való részvétel érdekében számos uniós jogszabályt érvényesít magára nézve; az Energiaközösségen belül a tagok jelenleg is hasonló rendszerek elfogadásáról tárgyalnak; a Bizottság és Svájc a szakpolitika koherenciájának javításán munkálkodik; a balkáni és dél-mediterrán szomszédok viszonylatában Európa az uniós fejlesztési támogatásokat, valamint a küszöbön álló együttműködési és szabadkereskedelmi megállapodásokat használja a koherencia javítására.

felhatalmazást kérve, hogy a dél-mediterrán térségben végrehajtott megújulóenergia-projektekben származó kibocsátási egységek felhasználhatóvá váljanak,

b) észak-afrikai partnerekkel kötendő jövőbeni megállapodás keretében – többek között például konkrét tárgyalási megbízások alapján – konkrét intézkedésekre tesz javaslatot a megújuló forrásokból előállított villamos energia kereskedelmének ösztönzése, s végső soron az „EU-dél-mediterrán energiaközösség” létrehozása céljából,

c) javaslatot tesz a 2009/28/EK irányelv szabályozási keretének az ESZP partnerországaira, és különösen a dél-mediterrán térség országaira való kiterjesztésére.

A Bizottság az eddigi tapasztalatokra építve iránymutatásokat készít a megújuló forrásokból előállított energia kereskedelmének élénkítése (lásd a bizottsági szolgálati munkadokumentum 3. és 4. fejezetét), valamint az egyszerűsítés érdekében, hogy a 2020 utáni időszak együttműködési mechanizmusai a megújuló energia EU-n belüli és kívüli kereskedelmének egyszerű eszközeivé váljanak. Minél inkább közelítenek egymáshoz a különböző rendszerek (például közös támogatási rendszerek létrehozásával), annál nagyobb költséghatékonysággal lehet kiaknázni a megújuló energiaforrásokat, és a szemléletmód annál inkább igazodik majd az egységes piachoz.

A nemzetközi kereskedelem és a megújuló energia további aspektusa a **termékkereskedelelemhez és a piacok nyitottságához** kötődik. A megújulóenergia-előállításához szükséges berendezések viszonylag fiatal világpiacán egyértelműen nyomon követhető a növekedés, valamint a nemzetközi versenynek az innovációra és a költségekre gyakorolt jótékony hatása. Ezen a világszinten versenyképes piacon Európa ipara továbbra is versenyben van, de meg kell erősítenie versenyelőnyét. A fotovoltai ágazat jó példa az uniós értéktöbblet-teremtés dominanciájára, a munkahelyteremtésre és a növekedésre¹⁷. Tekintettel a világkereskedelem bővülésével járó előnyökre, fontos felszámolni a kereskedelem útjában álló akadályokat, így például a „helyi tartalmi szabályokat”, vagy a közbeszerzési piacok részleges lezárásának gyakorlatát. A Bizottság következképpen továbbra is arra fog törekedni, hogy a megújulóenergia-ágazatban előmozdítsa a tisztességes és liberalizált kereskedelmet.

3. NYITÁS A VILLAGMOSENERGIA-PIACON ÉS A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK

A hűtés és fűtés ágazata rendkívül behatárolt, helyi piac, amely helyi reformokat és infrastruktúrát igényel. A megújuló energiaforrásoknak a közlekedés ágazatán belüli fejlődése olyan tüzelőanyag-piacon megy végbe, amely egész Európában nyitott; e fejlődésre pedig ösztönzőleg fog hatni a tüzelőanyagok energiacímkézésére vonatkozó, bevezetés előtt álló követelmények átláthatósága. A villamosenergia-ágazat ezzel szemben most válik egységes európai piaccá.

Az állam- és kormányfők felkérésére a Bizottság a szabályozó hatóságokkal és az érdekeltekkel közösen a piac és a hálózatüzemeltetési szabályok harmonizálásán munkálkodik, hogy 2014-re kiépülhessen a belső energiapiac. Ha ez megtörténik és a harmadik energiapiaci jogszabálycsomag végrehajtása is lezárul, akkor megnyílnak majd a

¹⁷ Az EPIA (EUPVSEC 2011) becslései szerint a verseny ellenére a modulok 55%-a és a fényelektromos rendszerek 70%-a esetében az értéktöbbletet adó tevékenységek Európában történnek.

nemzeti piacok, fokozódik a verseny, nő a piaci hatékonyság és a fogyasztói választék. Egyúttal könnyebbé válik a piacra való belépés és az új belépőknek, köztük a kis- és középvállalkozásoknak és a megújulóenergia-termelők más csoportjainak az integrálása.

A szabályokat úgy kell kialakítani, hogy tekintetbe vegyék a villamosenergia-ágazatnak a több energiatermelő versenypiacából és a szél- és napenergia-termelés változékonyabb jellegéből adódó, folyamatos változását. Az energiatermelés új formáinak sajátosságait tükröző szabályok életbe léptetésével (például a kereskedés idejének a valós időhöz való közelítésével), valamint a piac tényleges integráltságának útjában álló, fennmaradó akadályok felszámolásával lehetővé válik a megújuló forrásokból energiát termelők számára, hogy egy valódi versenypiac teljes jogú résztvevői legyenek, és fokozatosan felvállaljanak a hagyományos energiatermelőkéhez hasonló feladatokat, például az energiaellátás kiegyensúlyozását.

Egy liberalizált energiapiacon továbbá a piaci szereplők bevételeikből megfelelően fedezni tudják a rendszer kielégítő működésének fenntartásához szükséges új termelés beruházási költségeit (ezzel biztosított a zavartalan energiaellátást garantáló, megfelelő szintű beruházás). A villamos energiának a rövidtávú határkölségeken alapuló nagykereskedelmi árára leszorítólag hathat a szél- és napenergia nagyobb arányú megjelenése (mivel azok határkölsége közel nulla). A piacnak erre tudnia kell reagálni: csökkenteni a kínálatot, ha az árak alacsonyak, illetve növelni, ha magasak. A piaci árak változásainak **rugalmasságra** kell ösztönözniük, legyen szó a tárolólétesítmények, a termelés vagy a keresletoldali gazdálkodás (az árszerkezet változására adott fogyasztói reakciók) rugalmasságáról.

Néhány tagállam azonban attól tart, hogy nem lesz elégséges az energiatermelési kapacitásba való beruházás mértéke. Emiatt kidolgozták a „**kapacitáskifizetés**” (rendelkezésre állási támogatás) rendszerét, amelyben a kormányok határozzák meg a termelési kapacitás kívánt szintjét. Noha a beruházásra ösztönzőleg hathat az effajta szemlélet, a beruházási döntéseket függetleníti a piaci árjelzésektől. Ha pedig a rendszer kialakítása nem megfelelő, azzal olyan termelőközpontú megoldások „csontosodhatnak meg”, amelyek megghiúsítják a **rugalmasság** új formáinak megjelenését. Ennek pedig az aggregált megosztott energiatermelés, a keresletoldali visszajelzés és a kiterjesztett kiegyensúlyozás szintén kárát látná. Ugyanakkor szegmentálná a nemzeti piacokat, és ezzel aláásná a hatékony európai villamosenergia-piac megteremtéséhez és a megújuló forrásokból előállított energia szélesebb körű rendelkezésre állásához szükséges határkeresztező kereskedelmet.

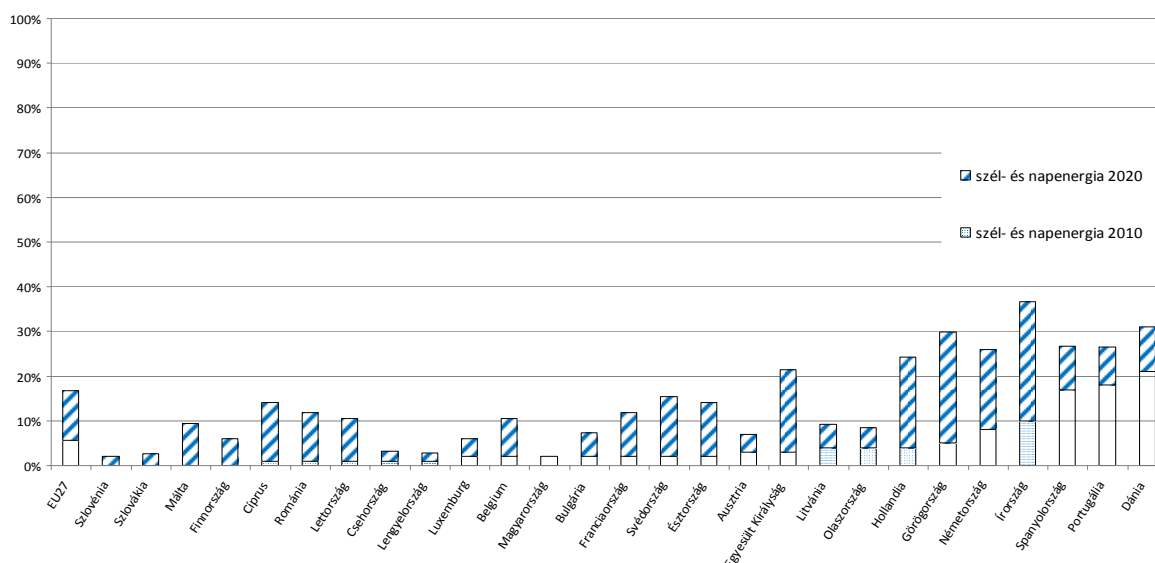
Ahhoz, hogy a piaci szabályozás a kívánt rugalmasságot biztosító beruházásokat indukáljon, gondoskodnunk kell arról, hogy a kiegyensúlyozó piacok kiterjesztése révén jóval több piaci szereplőt, új terméket és technológiát vonjon be. **A piaci szabályozásnak az egységes piaccal összeegyeztethetőnek kell lennie, ezt kidolgozásakor és fejlesztésekor is szem előtt kell tartani. A belső energiapiacokkal kapcsolatban a közeljövőben megjelenő bizottsági közlemény ezt a kérdést külön taglalja és elemzi majd.**

4. A MEGLÉVŐ INFRASTRUKTÚRA ÁTALAKÍTÁSA

Az EU által előterjesztett **energiainfrastruktúra-csomag**¹⁸ megnevez 12 kiemelt energiaiinfrastruktúra-folyosót, gyorsított engedélyezési eljárásra és költségmegosztásra tesz javaslatot, valamint az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz keretében igény szerint lehívható uniós finanszírozást irányoz elő (9,12 milliárd EUR az energiaágazat számára, 2014–2020)¹⁹. Nem csak a szél- és napenergia részarányának növelése céljából teszi ezt (amely ma még 5%-át teszi ki az EU energiaellátásának), hanem azért is, hogy integrált uniós piac jöjjön létre és az elavult eszközöket újakkal váltsuk fel. Az energiaiinfrastruktúra-csomag azzal számol, hogy csak a villamosenergia-szállító vezetésekre mintegy 100 milliárd EUR forrásra lesz szükség.

Az energiaiinfrastruktúra-csomag kiegészíti a **belső energiapiacról** szóló irányelveket²⁰, amelyek az infrastruktúra tervezésének, fejlesztésének és üzemeltetésének jobb összehangolását, valamint az intelligens fogyasztásmérők általános bevezetését szolgáló intézkedéseken keresztül kikövezik az integrált európai energia-infrastruktúrához vezető utat. Mindkét kezdeményezés elengedhetetlen az energiaágazat átalakításához. Az egységes piac létrejötte és az új technológiák, piaci szereplők és komplementer szolgáltatók megjelenése az új infrastruktúra kiépülésének függvénye.

A szél- és napenergia részaránya a teljes villamos energiában. Forrás: Eurostat 2010, nemzeti tervek 2020-ig.

Abban a 21 tagállamban, amelyek villamosenergia-rendszerében a változó megújuló forrásokból előállított energia aránya 5%-nál kisebb, az infrastruktúra korlátai által érintett

¹⁸ COM(2011) 658.

¹⁹ A megújuló forrásokból előállított közlekedési üzemanyagok infrastruktúra-szükségletét, ezen belül az alternatív üzemanyagok töltőállomásait, a közös szabványokat, valamint az elektromobilitás vonatkozásában a politikákat és a hatékonyabb rendszergazdálkodást részletesen a közlekedésről szóló 2011. évi fehér könyv vizsgálja („Útiterv az egységes európai közlekedési térség megvalósításához – Úton egy versenyképes és erőforrás-hatékony közlekedési rendszer felé” című fehér könyv – COM(2011) 144 végleges) és ezekkel a kérdésekkel a felülvizsgált TEN-T iránymutatások is foglalkoznak (COM(2011) 650).

²⁰ A 2009/72/EK és a 2009/73/EK irányelv.

megújulóenergia-termelés nem, vagy csak helyi szinten okoz kiegyensúlyozási problémákat. Az 5%-nál magasabb arányú szél- és napenergia-termelő hat tagállamban viszont már izolált rendszerek esetében is történtek lépések a rugalmasság növelésére, hogy biztosított legyen az egyensúly és a hálózati stabilitás²¹. A jövőbeni infrastrukturális szükségletek kielégítése nagy részben azon múlik majd, hogy egy egységes piacon belül, közösen ki tudunk-e alakítani jobb megoldásokat a megújuló energiaforrásokkal, a hálózati infrastruktúrával és az üzemeltetéssel kapcsolatban.

A megosztott (megújuló forrásokra épülő) energiatermelés és a keresletoldali visszajelzés növekedése további beruházásokat tesz szükségessé az elosztóhálózatok terén, amelyek jelenlegi kialakításuk szerint a végfogyasztókhoz juttatják el a villamos energiát, de nem képesek befogadni a kistermelőktől érkező, betáplált energiát. A széles körben alkalmazott megosztott energiatermelés felváltja a hálózati forrású villamos energiát, és a fogyasztókat fogyasztó-termelőkké alakítja. Tehát miközben néhány új termelőlétesítmény távolabb esik a hagyományos fogyasztói központoktól és az átviteli infrastruktúrák fejlesztését igényli (különösen azokon a területeken, ahol párhuzamos áramlás [loop flow]²² okoz gondot), jelentős mértékű megosztott termeléssel más területeken csökkenteni lehetne az átviteli infrastruktúra iránti igényt. A rendszer infrastrukturális átalakításának harmadik módja az intelligens hálózatok kiépítése. Az energiatermelők, köztük a mikrotermelők, a fogyasztók és a hálózatüzemeltetők mindannyian valós idejű kommunikációt kell hogy folytassanak annak érdekében, hogy a keresletet és a kínálatot optimálisan meg tudják feleltetni egymásnak. Ehhez megfelelő szabványokra, piaci és szabályozási modellekre lesz szükség. **Az infrastruktúra fejlesztése halaszthatatlan és nélkülözhetetlen lépés az egységes piac eredményes működéséhez és a megújuló forrásokból előállított energia piaci integrálásához. Ebben a tekintetben – és különösen a több országot érintő, új infrastruktúrák kiépülésének felgyorsítása szempontjából – létfontosságú az energiainfrastruktúra-csomag jogalkotási javaslatának mielőbbi elfogadása. A Bizottság továbbra is együttműködik az elosztó- és az átvitelirendszer-üzemeltetőkkel, a szabályozó hatóságokkal, a tagállamokkal és az ágazat képviselőivel annak biztosítása érdekében, hogy az energiainfrastruktúra-fejlesztések felgyorsításával végbemenjen az európai energiahálózatok és -piacok integrálódásának folyamata.**

5. A FOGYASZTÓK SZEREPÉNEK ERŐSÍTÉSE

A fogyasztói energiaválaszték és az energiapiaci versenyhelyzet ágazatról ágazatra eltér. A közlekedésben bizonyos fokig lehet választani a tüzelőanyag-beszállítók között, de még nem alakult ki az alternatív üzemanyagok uniós piaca. A fűtés ágazatában a fogyasztók már némi függetlenségre tehetnek szert termikus napenergia és helyi geotermikus energiaforrások alkalmazásával. Jóllehet mind a földgáz-, mind a villamosenergia-ágazatban megindult a piacnyitás, korlátozott a beszállítók választéka és még mindig elég gyakori a szabályozott árképzés. A kiskereskedelmi piacok teljes megnyitásával és a „zöldáram” egyre szélesebb körű hozzáférhetőségével mindez hamarosan meg fog változni.

²¹ Lásd: IEA 2011, „Harnessing variable renewables: a guide to the balancing challenge”.

²² Párhuzamos áramlás (loop flow) akkor fordul elő, ha a villamos energia tényleges fizikai áramlása az infrastruktúra hiánya miatt nem a szerződéses útvonalat követi. Klasszikus példája az Észak-Németországból Dél-Németországba Lengyelországon és a Benelux-államokon keresztül továbbított villamos energia Németország észak-déli átviteli infrastruktúrájának elégtelenségéből eredően.

A legnagyobb előny várhatóan az „intelligens fogyasztásmérés” és a mikro-energiatermelés ötvözetéből adódik majd. Intelligens fogyasztásmérőkkel a végfogyasztók valós időben nyomon tudják követni villanyszámláik alakulását, és ez hozzájárul majd energiafogyasztásuk csökkentéséhez. Az elektronikusan továbbított árjelzésekre reagálni képes egyéb intelligens termékek mellett ez az újítás lehetővé teszi a fogyasztók számára, hogy az alacsonyabb árakat kihasználva alakítsák fogyasztási szokásaikat. Ezen túlmenően az egyedi „keresletoldali visszajelzéseket” összesítve az új piaci szereplők jelentős fogyasztásmegtakarítást tudnak kínálni magas energiaárak idején. Ahogyan azt a kapcsolódó hatásvizsgálat megállapította, a fogyasztási görbe ilyen jellegű „kisimítása” (peak shaving) a termelési csúskapacitás iránti igény csökkentésével jelentős anyagi megtakarítást eredményezhet.

A mikro-energiatermelés megjelenése bizonyos fokú függetlenséget biztosít a fogyasztók számára, csakúgy mint a fűtési ágazat esetében. A fotovoltaikus rendszerek, a mikro szélenergia-rendszerek, a biomassza és a geotermikus energia, valamint a kapcsolt hő- és villamosenergia-termelő rendszerek jelentősen csökkentik a hálózati energiaigényt a lakóépületek, irodaépületek és ipari létesítmények esetében. Mivel a fogyasztók maguk is energiatermelőkké válnak, inkább magukénak érzik a megtermelt energiát és jobban kézbentartják saját energiafogyasztásukat. Ezzel pedig nő a megújuló forrásokból előállított energia ismertsége és elfogadottsága²³. A megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos egyes projektek elfogadottsága nem kielégítő, ami megakadályozza vagy hátráltatja a fejlődést, aláásva szakpolitikai céljainkat. A fogyasztók mikro-energiatermelőkké alakítása, valamint a tervezés és az engedélyezés folyamatának javítása fontos eszköz a megújuló forrásokból előállított energia növekedését jelentősen akadályozó tényezők kezeléséhez.

6. A TECHNOLÓGIAI INNOVÁCIÓ ÖSZTÖNZÉSE

A kutatás és a fejlesztés (K&F) finanszírozása továbbra is létfontosságú lesz a technológiai innováció és fejlődés támogatása szempontjából. Az erőforrások szűkösek, és a kutatás megfelelő fázisához illeszkedve (versenyképességet megalapozó, ipari vagy alkalmazott szakasz) rendkívül célzottaknak kell lenniük. A tagállamok az elmúlt 10 év során 4,5 milliárd EUR-t fordítottak a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos kutatásra-fejlesztésre, az EU pedig a hatodik és a hetedik keretprogram, valamint az európai gazdaságélénkítési terv részeként 1,7 milliárd EUR-t biztosított ugyanerre a célra, illetve 4,7 milliárd EUR-t különített el az uniós kohéziós alapból (2007–2013). Az intézkedések hajtóereje, valamint a piaci elterjedés húzóereje (például a támogatási rendszerek vagy a szén-dioxid-árzás) jelentős előrelépéshez vezetett: bizonyos meghatározó technológiákat (szél- és napenergia) kiérlelt, és hozzájárult a megújuló forrásokból származó energia 12%-os jelenlegi részarányának eléréséhez. Ezen az úton érdemes továbbhaladni.

Más technológiák még gyerekcipőben járnak, ezért támogatásra lehet szükségük ahhoz, hogy a megújuló energiaforrások a jövőben betölthessék a nekik szánt, kiemelt szerepet. Hosszú a listája a stratégiaileg fontos, fejlesztést igénylő energiotechnológiáknak: ilyenek a szél-, hullám- és árapály-energia termelésére szolgáló úszóművek és egyéb mélytengeri létesítmények, egyes bioüzemanyagok, a fotovoltaikus napenergia és a koncentrált napenergia újszerű alkalmazásai, az új anyagok, a villamos energia tárolásának technológiái (beleértve az akkumulátorokat is). (Lásd a bizottsági szolgálati munkadokumentum 6. fejezetét). A jelek

²³ Lásd: Rebel, 2011, Reshare: benefit sharing mechanisms in renewable energy, www.reshare.nu.

szerint a jövőben nagyobb figyelmet kell szentelni a kutatásban különösen az óceántechnológiák, az energiatárolás, valamint a megújulóenergia-technológiákhoz szükséges korszerű anyagok és gyártási folyamatok területének.

Az EU elsősorban a stratégiai energiatechnológiai tervvel (SET-terv)²⁴ és a „Horizont 2020” kutatási keretprogrammal kíván lendületet adni a kiemelt energiatechnológiák fejlesztésének. A 2014–2020-as időszakra vonatkozóan a Bizottság emellett arra tett javaslatot, hogy az EU a kohéziós alap forrásait koncentrálja jelentősen a megújuló energiaforrásokra és az energiahatékonyságra, és helyezze középpontba a kutatás-fejlesztést és az innovációt. További eszközként szolgál többek között az EU ETS kibocsátási egységeinek aukciójából származó bevétel. A technológiafejlesztés fentiek szerinti, összehangolt megközelítésével Európa megőrizheti vezető pozícióját az újgenerációs technológiák és a gyártási csúcstechnológiák kifejlesztésének versenyében. A meglévő intézkedések már várhatóan olyan új megújulóenergia-technológiák fejlesztéséhez járulnak hozzá, amelyek jelentős szerepet játszhatnak az energiaszerkezet diverzifikálásában.

A 2020 utáni időszakra szóló jogi keretrendszer a célirányos fellépésekkel kiteljesített SET-terv jobb alkalmazását biztosítja majd. Ösztönzőleg fog hatni a nemzeti kutatási és innovációs kapacitások és a kockázatmegosztásos finanszírozás további bevonására, valamint erősíteni fogja az energiatechnológiai innováció terén jelenleg folytatott ipari és tudományos együttműködést. **Az energiatechnológiai politikával kapcsolatban 2013-ban kiadásra kerülő bizottsági közlemény a „Horizont 2020” kutatási keretprogramban megfogalmazott prioritásokkal összhangban meg fogja határozni, hogy a jövőben milyen K&F tevékenységekre lesz szükség, illetve a területen milyen kihívásokkal kell majd szembenézni. Tervek készülnek majd annak biztosítása érdekében, hogy Európa világszinten versenyképes maradjon, és a megújuló energiaforrásokra épülő meglévő és jövőbeni technológiák széles körében az innováció motorja legyen; e tervek feltérképezik majd, hogy a SET-tervben ismertetett technológiákat milyen további fellépésekkel lehet támogatni.**

7. A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK FENNTARTHATÓSÁGÁNAK BIZTOSÍTÁSA

A bizottsági hatásvizsgálat rámutat arra, hogy ha a megújuló energiaforrások részarányának növekedése energiahatékonysággal párosul, az az EU számára az üvegházhatású gázkibocsátás jelentős mértékű csökkentésének és a levegőminőség javításának lehetőségét is jelenti²⁵. Európa fenntarthatóan irányított erdőgazdálkodási és mezőgazdasági ágazatai szintén jelentősen profitálhatnak a bioenergia-piac fejlődésével keletkező új piaci lehetőségekből, a biogazdaság egészének többi ágazatához hasonlóan. A felsorolt előnyök ellenére a megújuló energiaforrások nagyobb mértékű felhasználása felvethet még fenntarthatósági aggályokat a biodiverzitással és a környezet egészére gyakorolt közvetlen és közvetett hatásokkal kapcsolatban mind a termelést, mind pedig az infrastruktúrát tekintve. Emiatt különös figyelemre és körültekintésre lesz szükség. Általában az ilyen aggályokat több területet is

²⁴ „Investing in the Development of Low Carbon Technologies (SET-Plan) - A technology roadmap” (Az alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó technológiák fejlesztésébe történő beruházás (SET-terv) – Technológiai ütemterv) SEC(2009) 1295; „Materials Roadmap Enabling Low Carbon Energy Technologies” (Az alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó technológiák létrehozásához szükséges anyagok ütemterve) SEC(2011) 1609.

²⁵ Lásd a közleményt kísérő hatásvizsgálat 5.2. pontját.

érintő, átfogó uniós szabályozással lehet feloldani²⁶. Egyéb esetekben az EU energiaspecifikus szabályozást alakított ki: a megújuló energiaforrásokról szóló irányelv és az üzemanyagok minőségéről szóló irányelv például fenntarthatósági kritériumokat vezetett be a bioüzemanyagokkal kapcsolatban. A Bizottság a tervek szerint rövidesen a földhasználat *közvetett* megváltozásának hatásaival is foglalkozni fog. A közlekedési ágazatból eredő kibocsátás csökkentését segíti majd a földhasználat *közvetett* megváltozásának hatása által nem vagy csak korlátozottan érintett bioüzemanyagok használatára való átállás.

Mivel a 2020 utáni időszakban a biomassza-felhasználás várhatóan növekedni fog, nyomatékosan jelentkezik az az igény, hogy a meglévő biomassza-erőforrásokat hatékonyabban használjuk fel és fenntartható módon gyorsítsuk a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási termelékenység-növekedést mind az EU-ban, mind globálisan. Ugyanakkor az is fontos, hogy világszinten határozottan lépünk fel az erdőirtás és az erdőpusztulás csökkentése érdekében és versenyképes árakon tudjuk hozzáférhetővé tenni a biomasszát. Mindezeket szolgálja majd a megújuló energiaforrásokról szóló irányelvnek és az EU biogazdasági stratégiájának a végrehajtása, a közös agrárpolitika javasolt reformja, a küszöbön álló uniós erdészeti stratégia megvalósítása, valamint az uniós éghajlat-politikai fellépések és fejlesztési együttműködés. Ezeknek köszönhetően nagyobb arányban használnak majd bioüzemanyagokat a légi közlekedésben és a közúti teherszállításban (ahol a villamos energia alkalmazása nem látszik megvalósíthatónak) és erősödik a korszerű bioüzemanyagok kifejlesztése iránti igény. A biomassza felhasználásának további jelentős mértékű növeléséhez azonban a fenntarthatóságát biztosító kiegészítő intézkedésekre lesz szükség. Ebből az okból a Bizottság – a megújuló energiaforrásokról szóló irányelv előírásai szerint – 2014-ig értékelni fogja a jelenlegi fenntarthatósági kritériumok hatékonyságát. **A Bizottság ezen túlmenően a közeljövőben további jelentéseket fog készíteni és javaslatokat fog benyújtani az uniós fenntarthatósági keretrendszer további fejlesztése érdekében. Megvizsgálja továbbá, hogy a 2020 utáni időszakban hogyan lehetne a legmegfelelőbbben felhasználni a bioenergiát oly módon, amely egybevágh az energia- és éghajlatpolitika terén 2030-ig megvalósítandó uniós célokkal, és teljes mértékben figyelembe veszi a környezetvédelmi, társadalmi és gazdasági megfontolásokat.**

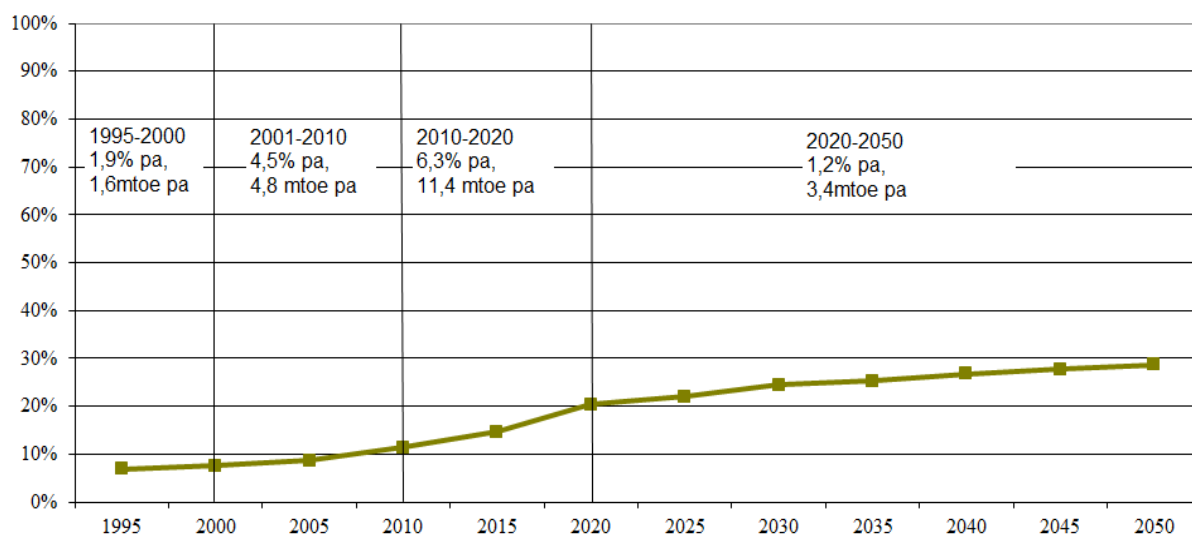
8. A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOKKAL KAPCSOLATOS SZAKPOLITIKA A 2020 UTÁNI IDŐSZAKBAN

A megújuló energiaforrások szabályozásának, a jogilag kötelező erejű célértékeknek, a nemzeti terveknek, az adminisztratív reformnak, az egyszerűsítésnek, a jobb fejlesztési és infrastruktúra-tervezésnek a jelenlegi keretrendszere a jelek szerint jól működik. A tagállami tervek megállapításai szerint az ágazat növekedési üteme el fogja érni az évi 6,3%-ot²⁷, növelve ezzel az európai megújulóenergia-ágazat jövőjébe vetett bizalmat.

²⁶ A víz- és a szélenergia-termelés tekintetében például ugyanúgy meg kell felelni a SEA-irányelvnek (2001/42/EK), mint az KHV-irányelvnek (85/337/EGK), az élőhelyvédelmi irányelvnek (92/43/EGK), a madárvédelmi irányelvnek (79/409/EGK), a víz-keretirányelvnek (2000/60/EK) és a biológiai sokféleségre vonatkozó stratégiának (COM(2011) 244); a fotovoltaikus energia területét szabályozzák majd az elektronikus berendezések hulladékainak ártalmatlanítására vonatkozó rendelkezések, a háztartási biomassza helyi légszennyezési kockázataira pedig irányadóak lesznek a kis méretű energetikai létesítményekre vonatkozó uniós kibocsátási szabványok.

²⁷ Az indikatív célértékek korábbi rendszerének 1,9%-os, illetve 4,5%-os növekedési üteméhez képest.

A megújuló energiaforrások növekedésének eddigi és előre jelzett alakulása az EU-ban (az összes energia %-ában) Forrás: az Eurostat és a 2050-ig szóló energiaügyi ütemterv adatai, további szabályozás nélküli forgatókönyv

Még ha ma a jelenlegi szabályozási keretrendszer hatékonynak tűnik is, legfőbb mozgatórugói – a kötelező célértékek – csak 2020-ig vannak érvényben. A fentiekben azt jártuk körbe, hogy a piacnyitást, a kereskedelmet, az infrastruktúra-fejlesztést, az intézményi és üzemeltetési piaci reformokat és az innovációt tekintve milyen irányba fejlődnek a jelenlegi szakpolitikai kezdeményezések. **Egy versenypiacon a megújulóenergia-ágazat valóban az európai energiapiac meghatározó tényezőjévé tud válni.** Az egységes európai piac kiteljesedése Európa prosperitásának lelke, és Európa energiaágazatában ez adja majd a hajtóerőt a szerkezetváltáshoz. Egy nyílt európai versenypiacon a jelenlegi szabályozási keretrendszer szerint létrehozott megújulóenergia-ágazat minden bizonnyal virágzásnak indul.

Ha azonban a meglévő szakpolitikai kezdeményezések nem elegendőek a hosszú távra kitűzött energia- és éghajlat-politikai célok teljesítéséhez, mint ahogyan azt a 2050-ig szóló energiaügyi ütemterv is jelzi, a megújuló energiaforrások éves növekedési aránya 6%-ról 1%-ra fog visszaesni. Ahhoz tehát, hogy 2020 után is fenn tudjuk tartani a jelenlegi erőteljes növekedést, ami az ütemterv következtetései szerint az az opció, amellyel semmit nem veszíthetünk, kiegészítő politikai keretre lesz szükség a fennmaradó piaci vagy infrastrukturális hiányosságok kezelése érdekében. A 2050-ig szóló ütemterv leszögezi: elengedhetetlen végig gondolni, milyen szakpolitikai lehetőségekkel élhetünk konkrét 2030-as mérföldkőként. E folyamat elején a közleményt kísérő hatásvizsgálat három szakpolitikai opciót térképez fel. Ezek a következők: széntelenítés kizárólag a szén-dioxid-piacra és a felülvizsgált ETS-irányelvre (2009/29/EK) hagyatkozva, a megújuló energiaforrásokra vonatkozó célértékek opciója nélkül; a jelenlegi rendszer fenntartása a megújuló energiaforrásokkal, a kibocsátáscsökkentéssel és az energiahatékonysággal kapcsolatban kötelezően teljesítendő célértékekkel; a teljes európai energiaágazat fokozottabb, összehangoltabb irányítása a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos uniós célértékek meghatározásával.

A hatásvizsgálat feltérképezi, hogy a különböző opciók milyen hatékonysággal szolgálják az összetett célkitűzések teljesítését. Egyértelmű, hogy mérföldkőnek számító, 2030-ig teljesítendő konkrét célértékeket a megújuló energiaforrások terén csak annak ismeretében

lehet meghatározni, hogy hogyan alakul 2020 után az éghajlatpolitika, milyen mértékű verseny jellemzi Európában a villamosenergia-, a fűtési és hűtési energia-, valamint a közlekedési tüzelőanyag-piacot, és hogy milyen mértékű diverzifikációra és technológiai innovációra lehet számítani a 2020-ig tartó időszakban.

9. A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

A jelenlegi felállással számolva számos területen történnek lépések az irányban, hogy a megújuló energiaforrások nagyobb arányban legyenek jelen az EU energiahordozó-összetételében, erősödjön az egységes európai energiapiac, megszűnjenek a piaci korlátok és elháruljanak a szabályozási akadályok, fokozódjon a megújuló energiaforrások támogatási rendszereinek hatékonysága, haladjon az energiainfrastruktúra-fejlesztés, a fogyasztók nagyobb szerephez jussanak az energiapiacokon és biztosított legyen a fenntarthatóság. A Bizottság a 2012. évi növekedési jelentésében már rávilágított a megújuló energiaforrások széles körű alkalmazásában rejlő növekedési potenciálra. E következtetés nyomán fogadta el a 2012. május 30-án országspecifikus ajánlásait. A Bizottság a jövőben is arra törekszik majd, hogy kifogja a szelet a megújuló energiaforrásokba való beruházásokat hátráltató politikákból, így például fokozatosan felszámolja a fosszilis tüzelőanyagok támogatását, valamint elősegítse egy jól működő szén-dioxid-piac létrejöttét és az energiaadók megfelelő kialakítását. Ezzel pedig új lehetőségek nyílhatnak meg, a piaci árak melletti energiatermelésnek, valamint a támogatási rendszerekkel kapcsolatban bevált gyakorlati megoldások megosztásának köszönhetően pedig a megújuló energia jobban integrálódik majd a belső energiapiacba. A Bizottság emellett az együttműködési mechanizmusok teljes körű alkalmazásának lehetővé tételével elő kívánja mozdítani a megújuló forrásokra épülő energiatermelés fejlesztése terén folytatott nemzetközi együttműködést, ami a dél-mediterrán térségben is hozzájárulhat a megújuló energiaforrások fejlesztéséhez.

E közlemény nyomán a Bizottság négy fő lépéssel kívánja garantálni a fentiek teljesülését, nevezetesen a következőkkel:

- továbbra is megadja a megújuló energiaforrások belső energiapiacba való integrálásához szükséges hajtóerőt és megvizsgálja az energiatermelési beruházásösztönzőket a piacon;
- a kiszámíthatóság és a költséghatékonyság fokozását elősegítendő iránymutatást ad a bevált gyakorlati megoldásokra és a támogatási rendszerekkel kapcsolatban szerzett tapasztalatokra vonatkozóan, elejét veszi a beigazolódott túlkompenzálásnak és nagyobb fokú összhangot teremt a tagállamok között;
- támogatja és irányítja az együttműködési mechanizmusok nagyobb mértékű alkalmazását, lehetővé téve ezzel a tagállamok számára, hogy kötelező érvényű nemzeti célértékeiket megújuló forrásokból előállított energia kereskedelmével ériék el, s ezáltal csökkentsék költségeiket;
- a szabályozási keret módosításával teret ad az energiaügyi együttműködésnek a földközi-tengeri térségben, különös tekintettel arra, hogy a Maghreb országait felölelő integrált regionális piac létrejötte elősegítené a nagy volumenű beruházásokat a térségben, és lehetővé tenné Európa számára, hogy megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát importáljon.

Bármilyen formát öltsenek is a megújuló energiaforrásokra vonatkozóan a 2020 utáni időszakra szóló, kiemelt célok, garantálniuk kell, hogy a megújuló energiaforrások – esetenként korlátozott, de hathatós támogatás, valamint jelentős mértékű kereskedelem mellett – az európai energiapiac részévé váljanak. Biztosítani kell azt is, hogy Európa megőrizze jelenlegi világelsőségét a kutatásban és az érintett ágazatban. Csak így tudjuk a jövőben is költséghatékony, sőt, megfizethető módon fejleszteni megújuló energiaforrásainkat, és megragadni a versenyképesség fokozására, a gazdasági növekedésre és a munkahelyteremtésre kínálkozó, járulékos lehetőségeket. Ebből az okból kifolyólag a Bizottság a 2020 utáni időszakot érintően is javaslatokkal él majd a megújuló energiaforrásokat szabályozó szakpolitika alakulásával kapcsolatban.